

O smutku a naději v tomto světě

j+5 25. 12. 2023

Otevřete se dokořán, brány a vchody věčné, ať může vejít Král slávy! Vždyť nečekáme další katastrofu (těch už bylo dost), nýbrž s jeho příchodem čekáme něco skvělého, co Bůh připravil. Tak ať se zvednou závory a odemknou zámky lidských srdcí: Přijď, Pane, mezi nás. Amen.

Mk 2,1-18: Když se narodil Ježíš v Judském Betlémě za dnů krále Heroda, hle, mudrci od východu se objevili v Jeruzalémě a ptali se: „Kde je ten právě narozený král Židů? Viděli jsme na východě jeho hvězdu a přišli jsme se mu poklonit.“ Když to uslyšel Herodes, znepokojil se a s ním celý Jeruzalém; svolal proto všechny velekněze a zákoníky lidu a vyptával se jich, kde se má Mesiáš narodit. Oni mu odpověděli: „V judském Betlémě; neboť tak je psáno u proroka: „A ty Betléme v zemi judské, zdaleka nejsi nejmenší mezi knížaty judskými, neboť z tebe vyjde vévoda, který bude pastýřem mého lidu, Izraele.“ Tedy Herodes tajně povolal mudrce a podrobně se jich vyptal na čas, kdy se hvězda ukázala. Potom je poslal do Betléma a řekl: „Jděte a pátrejte důkladně po tom dítěti; a jakmile je naleznete, oznamte mi, abych se mu i já šel poklonit.“ Oni krále vyslechli a dali se na cestu. A hle, hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi, až se zastavila nad místem, kde bylo to dítě. Když spatřili hvězdu, zaradovali se velikou radostí. Vešli do domu a uviděli dítě s Marií, jeho matkou; padli na zem, klaněli se mu a obětovali mu přinesené dary - zlato, kadidlo a myrhu. Potom, na pokyn ve snu, aby se nevraceli k Herodovi, jinudy odcestovali do své země. Když odešli, hle, anděl Hospodinův se ukázal Josefovi ve snu a řekl: „Vstaň, vezmi dítě i jeho matku, uprchni do Egypta a buď tam, dokud ti neřeknu; neboť Herodes bude hledat dítě, aby je zahubil.“ On tedy vstal, vzal v noci dítě i jeho matku, odešel do Egypta a byl tam až do smrti Herodovy. Tak se splnilo, co řekl Pán ústy proroka: ‚Z Egypta jsem povolal svého syna.‘ Když Herodes poznal, že ho mudrci oklamali, rozlítel se a dal povraždit všechny chlapce v Betlémě a v celém okolí ve stáří do dvou let, podle času, který vyzvěděl od mudrců. Tehdy se splnilo, co je řečeno ústy proroka Jeremiáše: ‚Hlas v Ráma je slyšet, pláč a veliký nářek; Ráchel oplakává své děti a nedá se utěšit, protože jich není.‘

I.

Když se narodil Ježíš v Betlémě (v městečku, jehož jméno znamená „dům chleba“), byl zrovna na trůně král Herodes. Takový král-nekrál: tedy král, jenže podléhal zas ještě dalšímu panovníkovi, římskému císaři (Augustovi). Biblické vyprávění líčí, jak se tu odkudsi objevili jacísi pánové, které nikdo neznal. A právě tihle cizinci zdejšími obyvatelům řekli, co se tu vlastně stalo a že je to něco převratného. „Viděli jsme jeho hvězdu (toho právě narozeného krále) a jdeme se mu poklonit.“

Někdy to tak je, že člověk pro oči nevidí a pro uši neslyší. Tehdy si čítali v Bibli, že Bůh chystá lidem záchranu, ale koho by napadlo, že už teď a takhle? Tak jim to někdo zvenku musel přijít říct. Však my si taky čítáváme v Bibli všechno možné, co tam o Bohu je. Jenže svět je pokážený a zraňují nás hrozné věci, které se v něm dějí, a církev má nepříjemně mnoho chyb, které jsme do ní my lidi nanosili. Až je z toho na duších černo a těžko se z toho vymotat. Tak dopřejme sluchu tady těm postavám kdovíodkud, které i nám přišly říct: Lidi, ani nevíte, co máte, když se v kostele můžete scházet kvůli naději od Boha!

Herodes tu návštěvu nesl dost těžce. To se panovníkům někdy stává, že je zarmoutí, zděsí nebo rozzuří představa někoho jiného na jejich trůnu. Nenahraditelní nejsou (i když si možná někteří myslí, že ano), ale mají za to, že kdokoli jiný to povede mnohem hůř.

Podobně jako král se prý zasmušilo celé město. Nevím proč. Možná si i oni usmysleli, že cokoli odteď nastane, bude už jen k horšímu – takhle to přece na potkání říká spousta lidí i dneska. A tak zatímco v jiném podání téhle události vykřikují andělé, že tohle narození bude všem pro radost, tady se všichni svorně kaboní.

Tahle vánoční událost nám úplně změnil život, budeme-li chtít. Anebo nezmění, pokud chtít nebudeme. Radost není povinná, ani víra ne. Záleží na tom, jestli budeme chtít.

II.

Město se zakabonilo, ti nahoře se radili a radili, Herodes cosi úlisně vykládal (jak je rád, že se narodil král, a jak by se k tomu klanění chtěl připojit) a nakonec tekla krev. To není zrovna vánoční radost, ale

radost nevypukne automaticky a není povinná a Herodes o ni nestál, podobně jako v minulém týdnu šílený střelec v Praze.

Kdyby tenkrát v Betlémě existovala televize, odvysílala by zprávu o vraždění (s upozorněním, že záběry jsou drastické). Narození spasi-tele provázejí otřesné zvěsti, k nimž se vážou neodbytné otázky: Jak k tomu ty betlémské děti a jejich rodiče přijdou? Kdyby to byl spasitel, snad by jeho příchod neprovázely vraždy! Tohle že je Boží svět?!

No, je a není. Tenhle svět je Boží, protože mu patří. Ale taky není Boží, protože si žije po svém. Vraždění přece není Boží vůle, vraždění je proti Bohu. Vraždění je proti Bohu, ale Bůh nám dopřává volnost (nejsme loutky), a tak se děje i to, co je proti Bohu a co se dít rozhodně nemá a čemu se braňme, seč nám síly stačí.

Co je mi platný Bůh, který mě neochrání, když něco takového nastane? ptají se křesťané i nekřesťané už po celá staletí a odpověď není snadná, ale nakonec zní: když jsme v koncích, nenechá nás Bůh těm koncům napospas – právě kvůli tomu přišel Mesiáš.

Kamera a diváci ovšem obvykle zachytí leda to, že zlo tu pořád je, a víc vidět nemůže. Ale není přece pravda jenom to, co vidíte na vlastní oči nebo co si přečtete nebo slyšíte nebo na co si sáhnete. Pravda je ještě něco víc: Co vidíte a slyšíte, to je skutečné, ale tamti cizinci (a andělé) mluvili o něčem, co k té skutečnosti rozhodně patří, i když to není vidět, a patří to do srdcí a do vztahů.

Tma a zlo jsou skutečné až příliš. Ale ve všech událostech je i něco, co jde proti té špíně. Něco, co se nabízí jako pomoc – i vám, pokud to přijmete. Myslíte si, že ti zabítí (v Betlémě, v Praze či kdekoli) si to zasloužili víc než vy? ptal se jednou Ježíš, když se zas cosi takového stalo. Jde z toho strach a strašný smutek – nezůstaňte v něm, můžete přijmout pomoc a novou naději. A sami ji poskytnout těm, kdo to teď potřebují. Když budete chtít.

III.

Na začátku evangelia je to tak, že tu proti bezbrannému dítěti stojí člověk s mnoha prostředky, zato bez zábran. Vlastně to tak bude s Ježíšem pořád. Vlastně to bude potom s lidmi také tak. Důvodů ke smutku bude vždycky dost. Ale současně se děje cosi, co moc vidět

není, a přece to pracuje. Poeticky řečeno: začíná svítat. Kde je konec králi Herodovi – zato to bezbranné mimino se ujalo svého úkolu. S dospělým Ježíšem zatočili zas jiní – kdepak jim je asi konec, zato jeho jméno vytrvalo. Proti tmě a proti všemu zlému, co v našem Božím-nebožím světě máme a děláme, proti tomu Bůh začal něco podnikat. Ať chcete nebo ne. Můžete se přidat. Když se nezastavíte jen u toho, co ukázala kamera, a zkusíte se podívat i jinam, než její objektiv dokáže zachytit – do větší hloubky nebo do srdce nebo k nebi nebo jak to říct. Povinné to není, nadějně to je. Když budete chtít.

Pokorným srdcím radost, zkroušeným pomoc,
zajatcům svobodu a zdeptaným volnost,
Hospodinova přízeň všem truchlícím
a hluboká radost tam, kde vládl smutek a beznaděj:
tak k nám přichází milost našeho Pána, Ježíše Krista.

Ať vás Boží milost drží před pádem, chrání před smutkem a posílí před strachem:

abyste obstáli ve svých životních zápasech v síle toho, jenž se stal vaším štítem. Milost vám a pokoj od našeho Pána Ježíše Krista. Amen.